

Evalueren is vooruitzien

Matthijs Dicke-Ogenia
(*Goudappel Coffeng*)

Friso Metz
(*KPVV*)

Samenvatting

Evaluatie van mobiliteitsmanagement projecten gebeurt altijd achteraf. Daardoor is bijsturing niet mogelijk en is het moeilijk informatie te achterhalen over de beginperiode van een project. Een uit Zweden overgewaarde methode, Sumo, richt zich erop om projecten van verschillende aard met elkaar te kunnen vergelijken. De kracht van de methode is dat voor de inzet van een maatregel een bepaling van het verwachte effect nodig is, inclusief een inschatting van de benodigde inspanning. Daardoor wordt er beter nagedacht over haalbaarheid van in te zetten methoden en is er nog ruimte voor verandering van plannen. De kwaliteit van het project gaat omhoog.

Trefwoorden

Evaluatie, mobiliteitsmanagement, Sumo, monitoring

1. Evaluatie van mobiliteitsmanagementmaatregelen

Bij werkzaamheden wordt alles in het werk gesteld om hinder voor de weggebruiker te voorkomen. Onder andere met de inzet van mobiliteitsbeïnvloedende maatregelen. Zo'n project verloopt meestal in vijf stappen waarbij in de laatste stap, de nazorg fase, eindelijk eens begonnen wordt met een evaluatie. Een evaluatie kan dan alleen nog maar als doel hebben om te leren van opgedane ervaringen in het project zodat bij een volgend project geprofiteerd wordt van de nieuwe kennis. Het project zelf heeft daar niets aan.

Andere nadelen van een evaluatie achteraf is dat vooraf gestelde doelen niet altijd worden vastgelegd en niet goed beklijfd zijn in het geheugen van de projectmanagers, die (niet zelden) de start van het project niet meegemaakt hebben. Informatie over gemaakte keuzes en overwegingen valt daarmee weg. Als uit een evaluatie blijkt dat er tijdens het project al langere tijd iets niet in orde was, is bijsturen is niet meer mogelijk.

Start bij een project met evaluatie

Het is effectiever om de evaluatie al veel eerder te starten, namelijk bij de opzet van een project. Dit heeft vier belangrijke voordelen:

- veiligstellen van gegevens die achteraf moeilijk te achterhalen zijn
- inzicht in de haalbaarheid van maatregelen om hinder te beperken
- de kans voormetingen uit te voeren ter vergelijking met de periode van de werkzaamheden
- inzicht in het verkeer dat over een weg reist zodat maatregelen daarop aangepast kunnen worden

Sumo is een monitoring- en evaluatiemethodiek die vooral effectief is omdat deze aan de start van een project al toegepast wordt. De methode is met steun van de Europese Unie ontwikkeld om effectief reisgedrag te beïnvloeden en te leren van de verschillende projecten. Sumo maakt duidelijk welke stappen een project moet bevatten. De kracht van Sumo is de toepassing aan het begin van een project. De eenvoudige vragen die Sumo stelt, helpen om beter over de maatregel na te denken en de haalbaarheid in te schatten. Projectdoelen, doelgroepen en de werving van deelnemers worden daardoor scherper. Dat leidt tot een betere uitvoering, meer effect én een goede evaluatie. Tijdens de uitvoering laat Sumo zien wat er gebeurt, zodat bijsturing mogelijk is. Aan het eind komen de effecten naar voren. Sumo maakt het mogelijk om projecten met elkaar te vergelijken die qua aard en opzet verschillend zijn.

Integreren van methodes

De kracht van Sumo wordt versterkt als tegelijkertijd bij de opzet van maatregelen ook van andere methoden gebruik gemaakt wordt. Met Sumo is inzicht te krijgen hoeveel deelnemers nodig zijn voor een maatregel om een bepaald effect te krijgen. In combinatie met TOEKAN (om inzicht in het type verkeer te krijgen) kan deze inschatting nog beter, namelijk het effect per gebied. Met een MKBA wordt vervolgens berekend wat de maatschappelijke effecten van de plannen zijn.